

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio (DUR).

[Af Bertel Haarder (V) m.fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 66. Fremsat 26/3 82).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Hr. Bertel Haarder sagde i sit første indlæg – og det afholdt jeg mig fra at starte en debat om, fordi vi vil komme ind på emnet nu – at vi jo ikke havde nogen mediepolitik. Det må jeg afvise på det kraftigste: regeringen har i høj grad en mediepolitik, og regeringen gør sig meget store anstrengelser for via det dybdeborende arbejde i mediekommissionen at bringe denne mediepolitik i overensstemmelse med den meget hastige udvikling på medieområdet.

Venstres forslag til beslutning om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio er jo ikke nogen nyhed. Det er en videreførelse af det beslutningsforslag, som venstre fremsatte i februar 1980, og nu som dengang er hovedsigtet med beslutningsforslaget at bryde Danmarks Radios monopol ved at udskille provinsafdelingen i Danmarks Radio og lade den fungere som en selvstændig institution under navnet Danmarks uafhængige Radio. Hvilken af de to radiofonier der så er mest uafhængig og af hvem, synes jeg man kan spørge sig.

Grundstammen i virksomheden skal være provinsafdelingen; den skal overtage en del af sendetiden i TV, hele radioens nuværende program 2. Af bygninger og anlæg skal DUR

overtage provinsafdelingens faciliteter i Århus og i distrikterne og tillige TV-Avisens nye bygninger i TV-byen. Efter forslaget skal den nye institution ledes af en bestyrelse på 7 medlemmer, hvoraf de 6 udpeges af et bredt sammensat repræsentantskab på ca. 40 medlemmer.

Jeg opremser dette fra forslaget, for det er de punkter, jeg vil kommentere.

Men forinden vil jeg sige, at det, jeg mest har hæftet mig ved – og det med glæde – er, at venstre i dette forslag ikke har genfremsat sit tidligere forslag om, at DUR for en dels vedkommende tænkes finansieret ved hjælp af reklamer. Det må jeg hilse med glæde, og uden reklamefinansieringen er mit syn på venstres forslag betydelig mere nuanceret.

Men selv med denne glædelige modifikation er det dog ikke muligt for regeringen at tilslutte sig venstres forslag.

Med den voldsomme udvikling, som finder sted på medieområdet i disse år, mener jeg, at vi skal være åbne over for nye styreformer, og det indebærer, at en statisk opretholdelse af Danmarks Radios monopol ikke er det afgørende spørgsmål for mig i den nuværende udvikling. Jeg kan meget vel tænke mig, at man eksperimenterer med nye styreformer, efterhånden som vi får nye udsendelsesformer, således som vi netop nu gør det med forsøgsordningen med lokalradio og -TV – man kunne f.eks. også tænke sig nye styreformer i forbindelse med en fremtidig forsøgsordning med et nyt regional-TV – men en bombastisk opdeling i to halvdele af den i dag eksisterende Danmarks Radio med det ene formål, at de skal gå i konkurrence med hinanden, er noget, jeg har svært ved at se megen visdom i. Det ville rejse meget store praktiske problemer, og det ville efterlade en meget svækket Danmarks Radio som konkurrencepartner.

Jeg kan heller ikke gå ind for den foreslåede styreform i den såkaldt uafhængige radio, altså bestyrelsen og repræsentantskabet. Det, der for mig er helt afgørende, er, at vores radiofoni samlet eller delt eller med forsøgsvariationer i alle sine former er samfunds- og forbrugerstyret, og det ser jeg ikke nogen klar garanti for i venstres forslag. Men den praktiske konstruktion, som sikrer denne samfunds- og forbrugerstyring, må tilpasses de områder, vi eventuelt vælger at sætte uden for monopollet.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Men tilbage til mediepolitikken. Det helt afgørende i vores fortsatte udvikling på radio-/TV-området er at satse på stadig højere kvalitet i produktionen og i udsendelserne i dansk radio og TV, når vi skal i konkurrence med et fremtidigt stort udbud over satellitterne, og det skal vi jo – hr. Bertel Haarder foreslår endda, at vi hurtigst muligt lukker døren op på vid gab gennem kablerne. Hr. Bertel Haarders forslag før gik ud på en åbning over for de andre nordiske lande, men det er jo indlysende, at man ved at udbygge kabelnettet på den måde vil lukke op for en lang række andre radiofonier, og det ønsker hr. Bertel Haarder skal ske hurtigst muligt. Jeg forstår godt det miljømæssige hensyn i forbindelse med en skov af parabolantener, men jeg synes ikke, man alene kan diskutere dette uden at tage det ind i en mediepolitisk sammenhæng.

Hvor klart skal vi vide, hvorledes vi satser på dansk radio og TV, før vi lukker døren op, hvis det er os selv, der skal lukke den op? I den hidtidige debat har det jo stort set været sådan, at i en smule stakåndet har talt om, at satellitterne var over os inden længe. Der har været mange bekymringer i den anledning, men i debatten i dag har jeg ikke rigtig hørt bekymringer over, at vi via kablerne skulle lukke op for den samme mangfoldighed af udbud.

For mig at se er det kvalitet og atter kvalitet i de danske udsendelser og i vidt omfang nærhed til lokalmiljøet i form af vore lokalradio- og -TV-forsøg, i form af regionale TV-forsøgsordninger, som må være det afgørende, lad os kalde det bolværk eller alternativ til det kvantitativt meget store udbud, som vi uvægerlig snart vil få på den ene eller anden måde fra udenlandsk radio og TV.

Til det konkrete. For så vidt angår regionalradiospørgsmålet foreligger der en betænkning fra et udvalg, som sluttede sit arbejde i 1981. Denne betænkning er for øjeblikket til høring i radiatorådet, som skal indhente udtalelser fra amtsprogramradiatorådene, ligesom den indgår i mediekommissionens overvejelser.

For så vidt angår TV er der i øjeblikket en intensiv diskussion i gang om, hvorledes TV 2-løsningen kan udformes. Jeg venter også et udspil fra mediekommissionen om et eventuelt TV 2 og ønsker ikke at lægge mig fast på

nogen bestemt løsning, før dette udspil foreligger.

Vores lokalradio- og -TV-forsøgsordning er jo meget langt fremme. Jeg forstod ikke før helt fru Marianne Bentsen-Pedersens bemærkning, da hun sagde, at når man ikke havde fået de penge, man kunne vente, og hvis derudover kommunerne – hvad jeg i høj grad formoder de vil – ikke vil yde et bidrag, så er det hele jo sølle. Jeg mener ikke, det står så sølle til, og jeg mener, at lokalradio- og -TV-forsøgsordningen alene er forskellig fra vore forventninger derved, at interessen for den har været så langt, langt større, end vi kunne have formodet, da vi fremsatte lovforslaget sidste år.

På denne baggrund anser jeg det ikke for nødvendigt at gå nærmere ind på de mange problemer, som venstres forslag rejser, men vil indskrænke mig til at afvise det, fordi jeg mener, at de mediepolitiske overvejelser, vi gør os, er fuldstændig tilstrækkelige på nuværende tidspunkt.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for, at jeg allerede nu kan komme til. Da den radikale ordfører i denne sag, hr. Bilgrav-Nielsen, ikke kan være til stede, skal jeg på den radikale gruppes vegne sige følgende.

Vi tager afstand fra venstres forslag, vi mener ikke, at vi nu skal drøfte en opdeling af radio- og TV-udsendelser i Danmark under to selskaber: Danmarks Radio og et selvstændigt selskab. Mediekommissionen bliver jo nok færdig engang, og så kan vi diskutere, hvis det ønskes til den tid, både den fremtidige opbygning og styreform.

Men for en sikkerheds skyld kan jeg allerede nu sige – selv om det ikke foreslås denne gang af venstre, men det kunne jo komme igen – at vi i den radikale gruppe ikke mener, at det vil være en god idé at indføre reklame i radio eller TV, således som det tidligere indgik i venstres forslag.

Vi bør vente, indtil mediekommissionens betænkning foreligger.

Søren Hansen (S):

Socialdemokratiet mener ikke, at venstres forslag er noget godt forslag, ikke fordi det vil bryde med monopolet, for socialdemokratiet er monopolet ikke nogen hellig ko, men

[Søren Hansen]

det er heller ikke nogen hellig ko for os at få slagtet monopolet, sådan som det tilsyneladende er for forslagsstillerne. Det, der derimod er ikke så lidt af en hellig ko for socialdemokratiet, er at få gjort Danmarks Radios og fjernsynets udbud af programmer bedre, helst meget bedre og helst meget hurtigt, i forhold til det nuværende stade.

For det første drejer det sig altså om at få anvendt de kræfter, de talenter, den teknik og de penge, vi har til rådighed, på en sådan måde, at vi får gjort det nuværende fjernsyn og radioen bedre og som sagt gerne så hurtigt som muligt.

Jeg tror ikke, der er nogen tvivl om, at det er den modsatte udvikling, der ville blive tale om, hvis man fulgte venstres forslag, som jo ville opsplitte ressourcerne på det økonomiske område, når det drejer sig om at anvende talenter osv., sådan at det meget nemt bliver til to institutioner, der hver især er ringere end den nuværende, og at man kalder den ene såkaldt uafhængig og den anden såkaldt afhængig, synes jeg ikke gør nogen forskel i denne sammenhæng. Det afgørende i denne sammenhæng er, hvilket kvalitetsniveau vi er i stand til at sikre.

Vi er på vej til at øge kvaliteten. Det er vi ved den øgede egenproduktion, der er tale om; det er en rigtig og fornuftig udvikling, der skal styrkes yderligere. Det er et af elementerne i den mediepolitik, som vi kort var inde på under behandlingen af forrige punkt på dagsordenen.

Men det næste skridt i udviklingen, når det første punkt her er opfyldt – og gerne snarest muligt – bliver etableringen af et TV 2, ikke for at undgå satellitterne og alt det, der kan komme via kabler, via video osv., for det får vi jo, hvad enten vi kan lide det eller ej – jeg tror i øvrigt ikke, det vil være nogen ulykke – men alt dette skal mødes af et kvalificeret dansk alternativ, og det kan et TV 2 bidrage til. Vi kan nemlig her præstere ting, som ingen andre, i hvert fald ingen udenlandske sendere, kan byde på. Vi kan byde på dansk arbejde. Vi kan byde på behandling af danske problemer set ud fra danske holdninger og danske synspunkter. Vi kan sikre en behandling af regionale – ja, måske oven i købet af lokale – spørgsmål. Den meget kraftige ansøgerinteresse, der har været omkring lokale radio- og fjernsynsfor-søg, viser noget om, hvilke behov der er ude

omkring i denne sammenhæng. Vi kan dertil også lægge de nordiske programmer, de nordiske samproduktioner, som ville kunne blive en del af Nordsatprojektet eller af et TV 2-projekt, og her tager vi så den mest kvalificerede del, den bedste del, af Nordsatprojekt-tankerne med ind. Det var det, jeg også lovede at vende tilbage til.

TV 2 haster, men der er nogle betingelser, der skal opfyldes. Den ene er, at de nødvendige ressourcer er til stede, den anden er, at det bliver samfunds- og forbrugerstøttet, og den tredje er, at reklamefinansiering afvises. I denne forbindelse er det overordentlig glædeligt, at venstre har pillet adgangen til reklamefinansiering ud af forslaget. Det var med, da man sidste gang fremsatte forslaget, i 1980. Jeg håber, at det er udtryk for et holdningsskifte, en holdningsændring, og at det ikke kun er en taktisk fidus. Når man kender venstre, er man ikke i tvivl om, at der ikke er tale om taktiske fiduser, det er ikke noget, man betjener sig af i venstre; derfor er jeg helt overbevist om, at der er tale om en holdningsændring, og den hilses overordentlig hjerteligt velkommen.

Flemming Jensen (KF):

Det er ikke noget under, at det vrimler med forslag om, hvordan man kan bryde Danmarks Radios monopol. Monopolbruddet er simpelt hen en nødvendighed, bl.a. – jeg har været inde på det før – for den fri debats skyld. Jeg skulle i og for sig have sagt, at her var en stor del af folketingets medlemmer enige, og jeg kan efter ministerens og hr. Søren Hansens indlæg konstatere, at det er socialdemokratiet også. Monopolbruddet skal til; heller ikke dér har man nogen hellige køer mere. Det var rart at høre ministeren sige – jeg tror, jeg citerer korrekt –: »en statisk opretholdelse af Danmarks Radios monopol er ikke afgørende«. Så kom vi det skridt videre.

Beklageligt er det så, at de, som ønsker monopolbruddet, endnu ikke har kunnet finde et fælles forslag, der kunne være virkelig styrke bag ved. Når jeg ser på det forslag, vi har foran os, havde jeg i og for sig lyst til at nøjes med at sige, at vi i det konservative folkeparti er enige i hensigten, at skabe en uafhængig radio, og vi kan vel heller ikke nægte, at den kan skabes ad den vej, for-

[Flemming Jensen]

slagsstillerne peger på, men det skal ikke skjules, at min lykønskning, fordi reklamefinansieringen ikke er nævnt, er knap så varm som den, hr. Søren Hansen kom med, ikke blot af økonomiske grunde, selv om vi er overbeviste om, at store dele af dansk erhvervsliv kommer ud for betydelige problemer, hvis de udelukkes fra at reklamere i dansk radio og dansk TV, samtidig med at udenlandske reklamer får indpas her i landet, og det er jo netop det mellemstore og mindre erhvervsliv, det drejer sig om. For en ordens skyld skal jeg da også lige nævne – selv om alle kender den – Svenska PR-Byråns undersøgelse fra sidste måned omkring dagbladens stilling i denne forbindelse.

Både ministeren og hr. Søren Hansen siger, at kvaliteten er afgørende. Det er vi naturligvis enige i. Vi drager blot den konklusion, at netop derfor må vi have konkurrerende selskaber, og vi må også have reklamerne. Vi er altså enige om udgangspunktet, monopolbruddet, og jeg kan gentage, hvad jeg sagde, da vi behandlede et forslag herom fra fremskridtpartiet: at vi meget gerne ser, hvilke muligheder der måtte være for, at de partier, der mener dette alvorligt, sammen kan udarbejde noget, der er et reelt monopolbrud og også hjælper erhvervslivet.

Det er fra socialdemokratiets side sagt, at det skulle være samfunds- og forbrugerstyret TV 2. Nu ved jeg ikke, hvad der ligger i ordet samfund, men forbrugerstyre er åbenbart det, vi har nu. Jeg kender adskillige forbrugere af radio og TV, der ikke føler, at de har nogen voldsom indflydelse, og som ikke er voldsomt begejstrede for, hvad der sendes. Jeg håber, at de partier, der er positive over for et reelt monopolbrud, kan finde hinanden efter sommerferien.

Øllgaard (V):

Venstre finder, at mediepolitikken er en særdeles vigtig del af den samlede kulturpolitik, og vi finder, at det ville være lykkeligt, hvis det kunne lykkes for os at vælge vores danske vej i mediepolitikken.

Med de forfærdelig mange nye tekniske muligheder både for produktion og for spredning af medietilbud, der allerede er på markedet, er det ganske svært at orientere sig, og vi ved, at der vil dukke masser af nye muligheder op i de nærmeste år. Vi ved, at

der er vældige strømme af udenlandske medietilbud på vej til os. I den situation er det vigtigt, at vi lægger tingene til rette, så vi i så høj grad som muligt får en dansk produktion og et dansk præg på det, der bliver sendt ud over Danmark. Men vi er stadig væk i den situation, at vi opretholder et statsligt ætermonopol via Danmarks Radio, skønt dette monopol bliver stadig mere uholdbart.

Vi mener, at i den situation må vi forstærke vore anstrengelser for at få valgt, få prioriteret og få besluttet, og det er i den sammenhæng, de to venstreforslag, vi behandler her i dag, skal ses. De skal ses som udspil til nogle beslutninger. Vi lægger med vort forslag B 66 op til at bryde Danmarks Radios monopol, og det er det vigtigste ved vort forslag. Det er en af Danmarks Radio helt uafhængig institution, vi foreslår, og dermed bliver punkt 4 i vort forslag et særdeles vigtigt punkt i det samlede forslag.

Punkt 4 er jo forslaget om at etablere et efterhånden landsdækkende UHF-net til brug for etablering af DURs selvstændige TV 2 til sin tid, og det er for os særdeles afgørende, at der virkelig bliver tale om et selvstændigt TV 2. Det må efter vor opfattelse stå ufravigeligt fast, at det er et helt selvstændigt TV 2, vi taler om, før der træffes en beslutning om etablering af dette tekniske UHF-net, og vi håber og tror på, at mediekommissionen vil komme med et positivt udspil dertil i løbet af få måneder.

De øvrige punkter i forslaget åbner for etablering af Danmarks uafhængige Radio allerede nu ved at udskille en del af Danmarks Radios aktiviteter som beskrevet i forslaget. Vi tror rent faktisk på, at det ville være muligt at foretage denne udskillelse eller adskillelse, og at det vil være et spørgsmål om vilje dertil. Vi tror på, at hvis vi fik adskilt det i to helt suveræne enheder, ville der opstå en sund og god konkurrence, og det ser vi gerne.

Ledelsen af DUR skal som beskrevet overdrages til en bestyrelse og et repræsentantskab. Det er for os en given ting, at alsidighedsprincippet naturligvis også skal være gældende i DUR.

Det er rigtigt, at i forhold til tidligere forslag af samme karakter fra vores side er forslaget om en delvis reklamefinansiering pillet ud, og det er sket, fordi dette element var en anstødssten for nogle og bestemt ingen hjer-

[Øllgaard]

tesag for os andre. Derfor har vi fundet det langt vigtigere at få tilslutning til forslaget end at stå fast på det punkt.

I øvrigt finder vi, at hele spørgsmålet om reklamer i både radio og TV er overordentlig vanskeligt at håndtere, og vi tror på, at der vil ske meget på dette område inden for det nærmeste års tid eller to eller tre, så vi måske skulle lade hele dette problemkompleks afklares i løbet af et års tid eller to og så tog det op til vurdering i et nyt lys.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Der tales i denne debat meget om at ophæve Danmarks Radios monopol, men Danmarks Radio har jo ikke monopol. Vi har for ikke så længe siden ophævet Danmarks Radios monopol, ganske vist i det spæde, men alligevel, ved at fortsætte forsøgsrækken omkring lokalradio. Det er en ophævelse af Danmarks Radios monopol, og det er en ophævelse af Danmarks Radios monopol, som vi kan forstærke, hvis det er det, vi vil, efter at forsøgsperioden er færdig. Vi kan give mange flere midler til at lave lokal radio og lokalt TV, og det synes jeg ville være en ganske glimrende måde at forstærke monopolbruddet på.

Det forslag, der ligger her, synes jeg er noget rodet og uklart. Der står f. eks., at den uafhængige radio skal have en andel af licensindbetalingerne. Skal det være halvdel? Skal det være en tiendedel? Der er ikke engang anslået noget, så vidt jeg kan se. Der står heller ikke noget om, efter hvilke kriterier man skal udsende radioprogrammer. Er det ud fra det samme alsidighedsbegreb som det, der for øjeblikket eksisterer inden for Danmarks Radio? Og hvad skulle gøre, at der blev forskel på de to radiokanaler?

Det, jeg kan se er forskellen, er styrelsen, og jeg kan være meget enig i, at vi godt kan trænge til fornyelse inden for styrelsen af Danmarks Radio. Jeg synes, det ville være udmærket, hvis man kunne opdele radiatorådet i et programudvalg og et udvalg med en mere styrende funktion.

Jeg synes, det er lidt specielt, at man ifølge venstres forslag vil have to medlemmer, som udpeges af amtsrådene. Det ville, når man ser på amtsrådenes sammensætning i dette land, blive en socialdemokrat og en venstre-mænd eller -kvinde, og det tror jeg også ven-

stre har regnet med, da man lavede forslaget. Alene af den grund synes jeg, det er en meget dårlig mindretalsbeskyttelse.

Jeg synes også, at det repræsentantskab, man i øvrigt taler om, er et meget svagt repræsentantskab. Det skal mødes to gange årligt. Hvad skal repræsentantskabet lave? Det står der heller ikke meget om.

Så vil man indføre en ny klageadgang, et radionævn, som skal udpeges af domstolene. Hvad skal det radionævn lave? Kræver det ikke, hvis det skal være en slags domstol, at vi får en meget specifik juridisk afklaring omkring den uafhængige radio? Er det ikke mere en kulturel afklaring, vi har brug for? Jeg synes, den meget juridiske opbygning betyder, at vi skal have så detaljerede bestemmelser, at det bliver fuldstændig umuligt at sende noget som helst, og hvis det er den frie debat, man ønsker, tror jeg, det vil være kvælende for den.

Men jeg synes, der kan være nogle tanker i at lave to kanaler; jeg kan bare ikke se, at vi har råd til det. Jeg kan godt se, at man går ind med de samme penge her, men jeg er bange for, at det, man opnår ved det, er, at man får to halvdårlige kanaler i stedet for. Jeg synes, det er vigtigt af kvalitetsmæssige grunde, at vi bruger de ressourcer, vi har, til at øge andelen af danskproducerede udsendelser i fjernsynet. Jeg tror nemlig, det er den eneste måde, vi kan sige kvalitet på. Skal vi i øvrigt til at vurdere kvalitet, bliver vi fluks uenige, og det er udmærket, men omkring det kulturelle, det danske, det dansksprogede kan vi godt opbygge et kvalitetsbegreb, og det synes jeg er vigtigt, men det tror jeg man forspilder ved dette forslag, så også af den grund synes jeg, det er uheldigt.

Jeg vil imidlertid gerne være med til at se på forslaget i udvalget, for jeg tror ikke, det for nogen er en hellig ko, at Danmarks Radio er et monopol, som man påstår. Det er det i hvert tilfælde ikke for os.

Jeg vil godt lige til ministeren, der kom ind på lokalradioforsøgene, sige, at når jeg taler om for få midler, er det, fordi der er 3 mill. kr. over tre år plus de 3 mill. kr., der stadig væk svæver et eller andet sted. Jeg vil godt spørge: hvor mange forsøg mener ministeren man kan sætte i gang for de 3 mill. kr., eventuelt 6 mill. kr., over den periode? Hvor bredt et spektrum kan vi få af forsøg, og hvor bredt et bedømmelsesgrundlag kan

[Marianne Bentsen-Pedersen]

vi få ud fra de forsøg, der kommer? Jeg synes, det er meget vigtigt, hvis vi skal lave en stor udbygning af lokalradioen – hvad jeg synes vi skal – at vi får et så godt bedømmelsesgrundlag som overhovedet muligt, og her mener jeg, at kablerne vil være en udmærket måde at få udsendelserne distribueret på.

Jeg forstår ikke helt, at venstre mener, vi skal have opbygget det nødvendige UHF-net i løbet af 5–6 år, for meget store dele af de planer, der i hvert fald for øjeblikket er omkring UHF-nettet, vil jo være fuldstændig overflødige, i det øjeblik vi får kablerne. Jeg mener derfor, at der skal en meget klar koordinering til i hvert fald, før man bygger noget som helst ud på dette område, og jeg tror, det meste vil blive overflødigt.

Mogens Voigt (FP):

Jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at fremskridtspartiet naturligvis synes bedst om det forslag, som for øjeblikket ligger i kulturudvalget, og som vi havde til første behandling her for en god måneds tid siden. Det hedder ikke DUR, men DFR, og det står for Danmarks Frie Radio. Og når jeg siger det, er det, fordi den konservative ordfører også var inde på, at det nok var rarest, hvis de partier, der ønskede et brud med Danmarks Radios monopol, prøvede at koge disse forslag sammen til én fælles ret. Jeg skal give den konservative ordfører tilsgagn om, at noget sådant vil fremskridtspartiet gerne medvirke til.

Men det forslag, vi her har til behandling, er jo igen et forslag, der tager sigte på at bryde Danmarks Radios monopol, og som jeg sagde ved det tidligere forslags behandling, ser vi positivt på et sådant initiativ. Jeg mener, det er nødvendigt at få et modstykke til det nuværende monopol, der åbenbart ser det som sin opgave at svine virksomheder til, lave folkedomstole for øjnene af 2–3 mill. seere og oppiske følelsesladede stemninger mod f. eks. beredskabsplanen for Barsebäck. Og ikke nok med det: man slæber også lude-re og langtidforbrydere ind i studiet. Det tror jeg at en stor del af befolkningen gerne vil have et modstykke til.

Jeg har også sagt tidligere, når vi har behandlet forslag om Danmarks Radio, at jeg betragter Danmarks Radio som den største politiske magtfaktor herhjemme, væsentlig-

større end LO, og det siger ikke så lidt. Det skal siges igen og igen, at Danmarks Radio er den største politiske magtfaktor, og derfor er det nødvendigt, at vi får et modstykke hertil, der vil give befolkningen en mere alsidig, en mere saglig og en mere sober orientering om, hvad det egentlig er, der foregår i dette land. En af mulighederne for at få brudt det ensidige monopol, som vi har, vil være, at vælgerne nu holder op med at stemme på socialdemokratiet, holder op med at tro, at socialdemokratiet er en god barnepige. For det, socialdemokratiet ønsker, er jo at være barnepige, at bestemme, hvad folk skal se i TV, og derfor vil jeg sige til vælgerne: hold op med at stemme på socialdemokratiet, for det er en dårlig barnepige!

Arne Melchior (CD):

Det er jo et dejligt navn, man har fundet til nyskabelsen her; det står i overskriften til forslaget. Hvis der kan gives garanti for, at der kun bliver sendt i dur, vil det jo være dejligt. Jeg tror nu ikke rigtig på den med uafhængigheden, og det gør hr. Mogens Voigt jo heller ikke, kan jeg høre, for han vil allerede bestemme, hvad det nye skal være: det skal være et modstykke til Danmarks Radio, og det skal sende noget andet end det, Danmarks Radio sender. Hvad vil det sige? Hvis de er uafhængige, må de jo sende, hvad de vil. Og hvad trykker de uafhængige aviser? Spiller de ikke i høj grad med, netop når der laves sensationsjagt i monopolradioen? Er der ikke et pragtfuldt samspil dér? For det første er alle afhængige af noget og af nogen, og det skal vi også være. Jeg tror ikke, der er ret mange, der egner sig til at bimle og bamle frit i luften svævende. Uafhængig, det er sådan en påstand. Der er også en avis, der kørte frem i mange år med, at det var en uafhængig avis. Uafhængig af hvad? Uafhængig af hvem? Vi er alle afhængige, og vi skal også alle have et tilhørsforhold, et afhængighedsforhold, et program og nogle målsætninger at leve op til. Og den måde hr. Mogens Voigt her beskrev uafhængigheden på, var i hvert fald en programmerklæring: sådan ville han have det. Det har ikke meget med uafhængighed at gøre. Men o.k., monopolbruddet er jeg enig både med venstre og med hr. Mogens Voigt i at vi skal have, konkurrence skal vi have, friheden skal

[Arne Melchior]

vi have. Lad så seere, lyttere og læsere selv finde ud af, hvad de vil have, hvis bare udbuddet er mangfoldigt og frit og rigt nok.

Jeg er knap så overbevist om dette forslags rigtige intentioner som om det forriges; stadig væk er dog intentionerne med hensyn til monopolbruddet absolut uomtvistelige.

Jeg tror ikke rigtig på, at det med at brække noget ud af Danmarks Radios nuværende opbygning er vejen, men enhver bjælke, der kan rettes mod jernporten, som mono-polet har foran sig – ikke dets mennesker, det er ikke dem, vi angriber hermed, men selve opbygningen, selve systemet – enhver sådan bjælke vil vi være med til at skubbe bag på, og i den forstand vil vi også medvirke både til dette forslags behandling og dermed en belysning af sammenhængen og til det af hr. Flemming Jensen og andre ordførere omtalte forsøg på til næste år at finde sammen om farbare veje til dog at komme nogen vegne. Det er da muligt, at der skal gå endnu nogle år, før vi får konstruktionen rigtig, men jo før jo bedre, og CD tilsiger klart sin medvirken hertil.

Bertel Haarder (V):

Som ordfører for forslagsstillerne vil jeg knytte et par bemærkninger til det, der er sagt.

Den tidligere debat, vi havde, fik et resultat gående ud på, at der vil ske en henvendelse til mediekommissionen for at få den til at komme med en særredegørelse om forbuddet mod spredning af TV på tværs af kommunegrænser.

Denne debat har ikke på samme måde fået noget resultat, men den har dog klargjort en uenighed. Om den er blevet løftet op på et højere niveau, ved jeg ikke, men hr. Søren Hansen bidrog til klargøringen, da han gik imod monopolbruddet med den begrundelse, at det vil splitte ressourcerne, så begge radiofonier bliver ringere af det. Ganske vist sagde både ministeren og hr. Søren Hansen, at mono-polet ikke var nogen hellig ko, men det, der så var argumentet mod venstres forslag, var, at man ikke vil have denne splittelse af ressourcerne. Med andre ord: man vil måske godt udbygge provinsafdelingen, men ressourceforbruget dér skal koordineres med ressourceforbruget i København, så man får den bedst tænkelige udnyttelse af

mandskabet og af de tekniske faciliteter. Sådan forstod jeg det. Det er et forsøg på en ærlig fortolkning, og det genspejler også en strid, vi har haft i radiatorådet i lang tid, hvor man netop fra Danmarks Radios side har ønsket, at faciliteterne i provinsafdelingen skulle stilles til rådighed for Københavnsafdelingen, for at man kunne opnå denne koordination, hvor vi andre har sagt, at vi faktisk foretrækker, at man har sit eget at råde over, så man ikke kan generes i sin programlægning af, at man pludselig skal stille tingene til rådighed for Københavnsafdelingen. Den fortolkning tror jeg derfor er korrekt, og her er venstres synspunkt selvfølgelig det, at vi tror ikke på stordriften på samme måde som socialdemokratiet. Vi tror tværtimod, at blomsterne udfolder sig smukkere, når de er ude i den friske vind, når der er andre, som kan gøre kunsten efter og måske gøre det endnu bedre, og når man ikke skal tækkes den samme generaldirektør og den samme TV-programdirektør. Er det i virkeligheden ikke en syg tanke, at alt, hvad der sendes ud på TV-skærmen til danske hjem, sendes på den måde, at en ganske lille håndfuld personer har hals- og håndsret over alt, hvad der kommer ud? Det er en urimelig form for overtro på koordineringen og stordriften. Vi deler ikke den overtro. Vi tror tværtimod, at en opsplittning af mono-polet, en deling i to virkelig selvstændige enheder med to forskellige direktører, der skal være ansvarlige over for to forskellige forsamlinger, er det sundeste, at det er den måde, hvorpå ideerne kan blomstre bedst, den måde, hvorpå utilfredshed med den ene kanal måske kan føre til, at den anden kanal finder ud af en bedre måde at gøre det på. Det er noget med, at man kan lære af hinanden.

Jeg var i Storbritannien lige efter, at det engelske uafhængige TV, ITV, var begyndt – dér hedder det jo også Independent Television, selv om det ikke er mere uafhængigt end det, vi foreslår her – og da sagde selv de adspurgte fra BBC, at de måtte indrømme, at ITVs tilsynskomst på arenaen havde betydet en revolution, også i BBC. Det indrømmede de, på trods af at de havde været modstandere af ITV; og på trods af at nogle af dem stadig væk var modstandere, måtte de indrømme, at det havde været en mageløs udfordring, og at det havde sat tempoet op i

[Bertel Haarder]

BBC og fået produktiviteten og ideerne til at komme frem.

Det andet, som jeg blev klar over nu, var det, jeg ikke kunne få at vide under sidste punkt på dagsordenen, nemlig hvorfor socialdemokratiet synes, det er en dårlig idé, at vi får de norske og svenske programmer ind i danske hjem via kabler. Forklaringen kom med hr. Søren Hansens indlæg, idet han sagde, at han ønskede, vi skulle lave samproduktion med de andre nordiske lande, sådan at man ikke fik sendt revl og krat, men i stedet for lavede et redigeret nordisk program, eventuelt måske ligefrem en nordisk TV-station med medarbejdere fra alle landene, sådan at man altså fik en samproduktion, i stedet for at folk selv kunne trykke sig ind på det program, de ville se.

Det er det, vi i venstre kalder tyggemad. Det er det, som får os til at føle, at bureaukraterne er ude på at forbyde os at vælge, hvad vi vil se. Den tankegang kunne vi måske forstå, hvis vi lå som et vedhæng til en stor nation, som havde 10 forskellige reklamestationer, men her drejer det sig altså om, at venstre har stillet forslag om, at norsk og svensk TV frit skulle kunne vælges i danske hjem, men selv det forslag skal vi altså høre er for frit. Det må tygges igennem først, vi må skrælle det fra, som folk ikke må få for meget af. Hvis jeg har misforstået det, vil jeg gerne korrigeres, men sådan opfattede jeg hr. Søren Hansens argumentation imod nordisk kabel-TV.

Og så står vi der igen og må konstatere, at forskellen mellem socialdemokratiets og venstres og andre partiers kulturpolitik er, at vi tør give plads for en større frihed. Vi er ikke ude på det kommercielle, det har vi dokumenteret med det forslag, der er fremsat her, men vi vil gerne lade blomsterne blomstre, tage risikoen, give nogle chancen for at prøve noget helt nyt. Selv om den eksisterende generaldirektør synes, det er en forfærdelig idé, skal de have lov. Det er forskellen, og derfor må jeg sige, at meddelelsen om, at hverken ministeren eller hr. Søren Hansen betragter monopolets bevarelse som en hellig ko, egentlig ikke ændrer så meget ved problemstillingen, for nu er det altså tyggemaden, der er en hellig ko, nu er det troen på stordriften, som er en hellig ko, og det synes jeg egentlig ikke det bliver meget bedre af.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen stillede et par konkrete spørgsmål – alle er gået, men jeg kan da godt svare alligevel. Hun spurgte, hvor stor en del af indtægterne der skulle overføres til den nye kanal. Jeg vil svare: f. eks. 25 pct., måske ad åre mere. Hun spurgte, om alsidighedsprincippet også skal gælde for DUR. Ja, det vil jeg tro. Når vi ikke har skrevet det, skyldes det, at vi synes, det nye repræsentantskab må være lige så fornuftigt som folketinget til at afgøre det. Det er såmænd af lutter beskedenhed. Vi synes, at når vi laver en anden folkelig forsamling end folketinget, så lad dog den få lov til at starte på bar bund; måske skal alsidighedsprincipperne formuleres lidt anderledes.

Så spørger fru Marianne Bentsen-Pedersen, om ikke dette med amtsrådene blot fører til, at socialdemokratiet og venstre kommer til at dominere fuldstændigt. Jeg vil dertil sige, at hvis man kan finde en bedre løsning, er vi meget lydhøre; man kunne teoretisk set godt tage udgangspunkt i amtsrådene og stadig væk sikre, at også mindre partier får en rimelig repræsentation.

Hun spurgte, hvad vi egentlig havde tænkt os med radionævnet, om det betød, at vi nu skulle have så firkantede regler, at man kunne gå til domstolene, når de blev overtrådt. Nej, vores tanke er netop, at når monopolet er brudt, er der ikke behov for helt den samme radiorådskontrol med udsendelserne, så er det kun de formelle overtrædelser, vi behøver at kontrollere, og dem kan vi lade et radionævn bestående af dommere tage sig af.

Hr. Arne Melchior har selvfølgelig ret i, at er man ikke afhængig af det ene, så er man afhængig af det andet. Det afgørende for os er, at den nye radiostation skal være uafhængig af den bestående radiostation. Det andet, som ikke er så afgørende, men også vigtigt, er, at den skal være uafhængig af regeringen. Dermed synes jeg at jeg har svaret hr. Arne Melchior, som nu også er gået.

Til slut vil jeg sige dels tak for debatten, dels at der er masser af spørgsmål at stille, specielt vedrørende kabel-TV-forslaget. Hvad det sidste forslag angår, skal vi åbenbart vente på mediekommissionen; det sagde jo hr. Bernhard Baunsgaard, og så kommer vi til at vente på mediekommissionen. Jeg vil da sætte min lid til, at mediekommissionen endnu en gang handler hurtigt, lige så hurtigt som

[Bertel Haarder]

den gjorde i forbindelse med Nordsat, så vi kan få lagt et beslutningsgrundlag på bordet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om skattemyndighedernes organisation og om klageadgang m.m. (skattestyrelsesloven). (Ligningskommissionernes beslutningsdygtighed m.m.). (Lovforslag nr. L 147).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget til valgs prøvelse (5/5 82):

Udtræder: Kalnæs (SF)

Nyt medl.: Alice Faber (SF)

Kommunaludvalget (5/5 82):

Udtræder: Hans E. Jacobsen (FP)

Ny stedf.: Knud Lind (FP)

Udv. om offentlige arbejder (5/5 82):

Udtræder: Hans E. Jacobsen (FP)

Nyt medl.: Knud Lind (FP)

Retsudvalget (5/5 82):

Udtræder: Hans E. Jacobsen (FP)

Nyt medl.: Knud Lind (FP)

Udv. ang. videnskabelig forskning (5/5 82):

Udtræder: Hans E. Jacobsen (FP)

Ny stedf.: Knud Lind (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 6. maj 1982, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.33